

Satie
Poulenc
Andriessen
Françaix
among others

ENNO VOORHORST Guitar

840

840

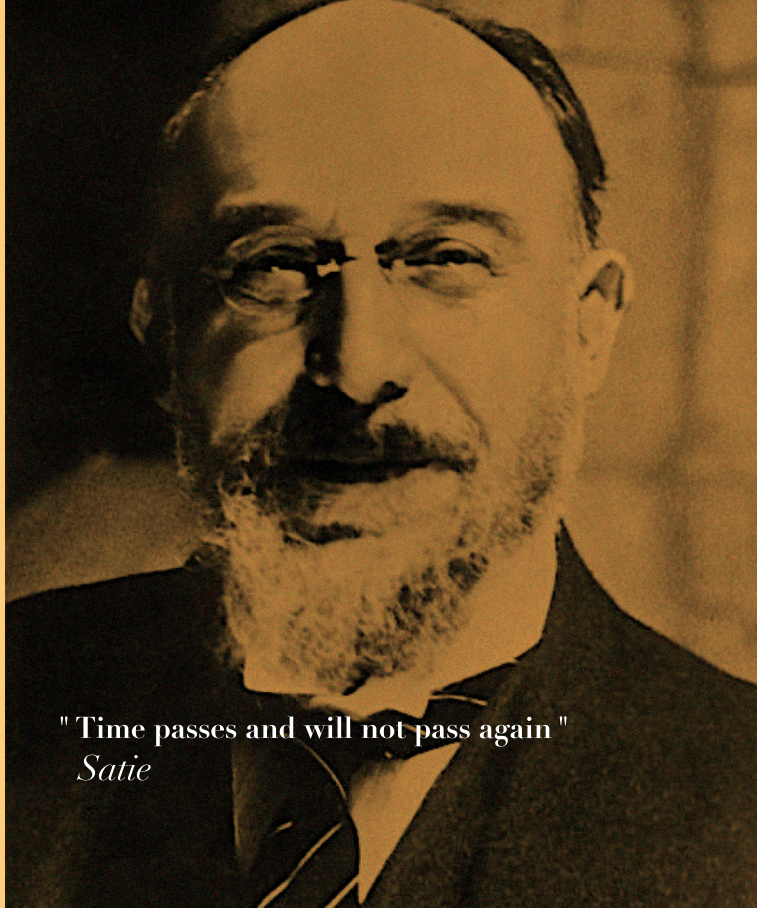
ENNO VOORHORST Guitar

- 1 **Francis Poulenc** (1899-1963)
Improvisation XII, hommage à Schubert * (2:14)
- 2 **Erik Satie** (1866-1925)
Petit Ouverture à Danser * (1:56)
- 3 **Camilo Giraldo Angel** (1978)
Iguaque (3:36)
- 4 **Francis Kleynjans** (1951)
Hommage à Satie (3:30)
- 5 **Erik Satie**
Vexations * (2:03)
Vito Nicola Paradiso (1964)
Notte a Venezia
- 6 **Tramonto Veneziano** (2:47)
- 7 **Lullaby Veneziana** (2:58)
- 8 **Aurora Veneziana** (3:12)
- 9 **Francis Poulenc**
Sarabande (2:12)
- 10 **Ida Presti** (1924-1967)
Etude nr. 2 (2:02)
- 11 **Erik Satie**
Pièces Froides, Danses de Travers nr. 1 * (1:56)
- 12 **Gerard Drozd** (1955)
Adagio opus 44 (7:55)
(Ommagio a Johann Sebastian Bach)

- 13 **Mark Orton** (1972)
Herbert's Story (from the movie Nebraska) * (2:02)
- 14 **Jean Françaix** (1912-1996)
Preludio from Serenata (1:34)
- 15 **Pieter van der Staak** (1930-2007)
Tombeau (2:43)
- 16 **Louis Andriessen** (1939-2021)
Un beau Baiser * (3:30)
(from the Theatre Production George Sand)
- 17 **Camilo Giraldo Angel**
Acuarela nr. 3 (Homenaje a Erik Satie) (2:26)
- 18 **Camilo Giraldo Angel**
Acuarela nr. 7 (2:58)
(Memorias de un Navegante, para Enno Voorhorst)
- 19 **Erik Satie**
Gymnopédie nr.1 * (3:09)
- 20 **John Cage**
4'33" (4:33)
- 21 **Erik Satie**
Allegro * (0:31)

Total playing time: 60:00 min.

* arrangement **Enno Voorhorst**

"Time passes and will not pass again "

Satie

Some early reviewers called him a charlatan, but according to Stravinsky Erik Satie was one of the great composers of his days besides Bizet and Chabrier. Debussy arranged two *Gymnopédies* for orchestra successfully, whilst Roussel praised his impeccable counterpoint and John Cage pronounced Satie the 'indispensable' and 'art's most serious servant'. Erik Satie (1866-1925) was a man who raised opinions.

On this CD all tracks are somehow related to the music by Erik Satie, and five of them are arrangements of his piano works. By now it has become clear that Erik Satie had a large influence on French music. He liked to be ironical, absurd and funny and for his whole life he had a deeply rooted dislike of conventions in all its forms. It made him a forerunner in the field of many musical innovations, the most typical and daring one being his harmonic language with its remarkable resolutions and parallel chords.

A good example of his avant-garde work is *Vexations*, composed in 1893. It is written in the 12-tone style, thirty years ahead of Schönberg and it lasts only 1,5 minutes. Looking at the score, the notation is peculiarly unfriendly. It shows many accidentals and instructions that could also have been written in a much more simple way. The title of this CD refers to the note the author put above the score: 'to play oneself this motif 840 times in a row, it would be good to prepare oneself in advance, in the most profound silence, by serious immobilities'. *Vexations* means 'annoyances' and that explains a lot. There is a conscious dissociation between the experience of the performer and the listener, a technique Satie would use more often.

In 1963 John Cage organized the first performance with that many repeats in New York. Beside himself there were eleven other pianists involved and the performance lasted over 18 hours. Subsequently *Vexations* has often been performed this way worldwide. However, the French 'se jouer' might not have been translated correctly because Satie does not indicate that such a long performance is what he intended. It does not say 'perform it 840 times', but 'play it [for] oneself 840

times. Together with the precautionary measures it seems to be more of an absurd suggestion than a mandatory instruction.

In 1952 John Cage composed the famous 4'33". The score is a silence for 4 minutes and 33 seconds with only the ambient noises of the performance. 4'33" has three movements: *I Tacet* (33"), *II Tacet* (2'40") and *III Tacet* (1'20"). It is written for any instrument or a combination of instruments and has been recorded many times by among others Frank Zappa and the BBC Symphony Orchestra. This CD now contains also a version for solo guitar.

A very short piece and the last track of this CD is Satie's first composition (1884) which he composed while visiting his birthplace Honfleur in Normandy. For this he used the theme from *Ma Normadie* which is the unofficial anthem of the region. *Gymnopédie nr.1* (1888), *Petit Ouverture à Danser* (1897), *Pièces Froides*, *Danses de Travers nr.1* (1897) represent the style that Satie is most known for. In 1897 he lived in Rue Cortot nr.6 in Montmartre, where he had been forced to move into an unheated ground floor closet in July 1896, due to financial problems. The space was so small that Satie's folded out camp bed blocked the door and on cold nights he kept himself warm by sleeping fully dressed with the rest of his clothing piled on top of him. Pièce Froide can also mean Cold Room.

During his life Satie was an avant-garde composer with daring novelties. Today Satie is mostly known as a cross-over composer who appeals well beyond the classical audience. In 1969 the rock group Blood Sweat & Tears sold 3 million copies of an album which became album of the year, and the track *Variations on a theme* by Erik Satie won a Grammy award. Listening to Joni Mitchell, Kate Bush or Jacques Brel it is clear that Satie's harmony has been fully integrated in today's pop music. In classical music his *Gymnopédies* or *Gnossiennes* belong to the music for millions.

There are composers who play the guitar themselves and those who don't. The latter group has usually written only a few original guitar pieces, while guitarists-composers who know the instrument create many of them. Gerard Drozd from

Poland for example has written 250 pieces for the guitar, the French composer and guitarist Francis Kleynjans 600 compositions, while Poulenc composed only one, the Sarabande for Ida Presti.

Poulenc's opening track on this CD, *Improvisation XII* is originally for piano. Poulenc belonged to the *Groupe des Six*, six Parisian composers who embraced the music of Erik Satie. Alike Debussy he arranged Satie's piano works for orchestra and made the first recordings of Satie's music in 1950. Jean Françaix was an outstanding pianist just like Poulenc and they regularly formed a piano duo. Although Françaix didn't play the guitar, he has written several pieces for the instrument amongst which a guitar concerto. The prelude from his *Serenade for solo guitar* stands out due to the refined polyphony he incorporated in a broken chord setting. The final non-guitarist composer in this list is Louis Andriessen. He is one of the most famous Dutch composers, who deceased recently. *Un Beau Baiser* is originally a choir piece from the theatre production *George Sand*, which premiered in 1980 in Amsterdam. Louis Andriessen was an admirer of Stravinsky and French composers such as Poulenc.

A second Dutch composer is guitarist Pieter van der Staak. He composed his *Tombeau* in memory of Mathilde Cuervas, the wife of Emilio Pujol.

It was in 1959 and the classical guitar was about to become very popular. The duo Ida Presti- Alexandre Lagoya conquered the world with their virtuoso and colorful playing. *The Etude 2* by Ida Presti on this disk has been quoted by Roland Dyens (1955-2016) in his *Concerto Métis* for guitar and string orchestra as a tribute to this legendary guitarist. (Recorded by Enno Voorhorst and The String Soloists, Cobra 0066).

The guitar is used in almost every style of music. Guitarists are therefore often familiar to more styles than only classical music and have played pop or rock music also. Its familiarity can be heard in the music of the following composers: Mark Orton from America has composed many film tracks. *Herbert's Story* comes from the movie Nebraska (2013).

The Italian composer Vito Nicola Paradiso composed *Notte a Venezia* in two versions,

one for oboe and guitar and a solo version. This CD version is a mixture of both scores. The movements are *Sunset in Venice*, *Lullaby* and *Sunrise in Venice*.

Camilo Giraldo Angel from Bogota, Colombia, is represented here with three pieces. The *Acuarela nr. 3* is a tribute to Erik Satie. *Acuarela nr. 7* bears the subtitle *Memories of a Navigator*, which refers to the Dutch who sailed the seven seas and *Iguaque* is inspired by the highly situated natural parc in the Andes mountains of Columbia. In this composition he shows the contrast between the beauty of the small streams, plants and flowers against the magnificence of the mountains and the unpredictable skies.

Satie was a man who may have raised opinions, but inspired many more.

Enno Voorhorst

Vexations

(1893)

Erik Satie (1866-1925)

arr. Enno Voorhorst

NOTE DE L'AUTEUR:

Pour se jouer 840 fois de suite ce motif, il sera bon de se préparer au préalable, et dans le plus grand silence, par des immobilités sérieuses.

♩ Très lent

VI VIII VII V

2

III V VII IV VI V

♩ A ce signe il sera d'usage de présenter le thème de la Basse
THÈME

3

Enno Voorhorst

Enno Voorhorst studied with Hein Sanderink, Hubert Käppel (Musikhochschule Köln) and David Russell. In 1987 he won first prize at the international guitar competition in Hof, Germany followed by a number of prizes including the Dutch guitar prize in the Amsterdam Concertgebouw in 1992 and the first prize at the Seto-Ohashi competition in Japan in that same year. He has regularly played in the most prestigious concert halls in Holland and gives concerts and master classes throughout Europe, Asia and America.

His first CD with works by Agustín Barrios Mangoré (Sony 1994) received critical praise and was the prelude to an international career. Rico Stover, (foremost expert on the music of Barrios), wrote: "The CD Agustín Barrios Mangoré played by Enno Voorhorst is the best that I have heard so far." (Reissued at Brilliant Classics) In 2012 Jorge Morel dedicated "*Recuerdos del Camino*" to Enno Voorhorst with a similar comment: '*en tus manos, Dios pone el espíritu de Mangoré*', which means, 'in your hands, God puts the spirit of Mangoré'.

Gitarre und Laute wrote about the Enno Voorhorst's CD '*Around Barrios*' from 2013: 'Enno Voorhorst has once again shown his class - not by bragging with virtuosity but by musical persuasion!'

In 2018 the CD *Concerto Métis* with The String Soloists was released by Cobra Records. Next to this concerto for guitar and strings, this album contains exclusively compositions by Roland Dyens (1955-2016). Classical Guitar Magazine wrote about this recording: 'This is a superb recording featuring playing of the highest order. Definitely in my Top Five for 2018'.

Enno Voorhorst teaches at the Royal Conservatory in The Hague and, in addition to solo concerts, performs regularly with oboist Pauline Oostenrijk and with viola player Mikhail Zemtsov in the *duo Macondo*.

Hij werd tijdens z'n leven door sommige recensenten uitgemaakt als charlatan, maar volgens Stravinsky behoorde hij tot de grote componisten van z'n tijd naast Bizet en Chabrier. Debussy orkestreerde met veel succes twee van Satie's *Gymnopédies*, Roussel roemde zijn perfecte contrapunt en John Cage noemde hem 'onvervangbaar' en 'de meest toegewijde dienaar van de kunsten'. Erik Satie (1866-1925) had bewonderaars, anderen vonden hem een marginale componist.

Op deze CD zijn alle tracks op één of andere manier verbonden met de muziek van Erik Satie, waarvan vijf arrangementen van zijn pianowerken. Ondertussen is het duidelijk geworden dat Erik Satie zijn stempel heeft gedrukt op de Franse muziek. Hij had een groot gevoel voor humor, kon ironisch of absurd zijn, maar had altijd een grote afkeer van alle soorten van conventies. Het maakte hem een pionier op het gebied van muzikale vernieuwingen, waarvan het meest typisch en gedurfd het gebruik van harmonieën met ongebruikelijke wendingen en parallelle akkoorden zijn.

Een duidelijk voorbeeld van zijn avant-garde is de compositie *Vexations* uit 1893. Het is bijna geheel gecomponeerd met de 30 jaar later ontwikkelde twaalf-toons techniek van Arnold Schönberg en het duurt slecht anderhalve minuut. De notatie is expres bijzonder onduidelijk door de vele voortekens en volgorde. De titel van deze CD refereert aan de aanwijzing bovenaan de partituur: 'Om voor jezelf dit motief 840 achtereenvolgende te spelen, is het raadzaam om jezelf hier goed op voor te bereiden, in de diepste stilte en met serieuze onbeweeglijkheid'. *Vexations* betekent irritaties en dat verklaart veel. Er is een duidelijk verschil in de ervaring van de speler en in die van de luisteraar, een techniek waar Satie zich vaker van bediende. In 1963 organiseerde John Cage in New York de eerste uitvoering met daadwerkelijk 840 keer het motief. Naast hemzelf waren er elf andere pianisten bij betrokken en het duurde 18 uur lang. Hierna is het in deze 840 versie nog vele malen uitgevoerd. Of dit nu echt de bedoeling van Satie is geweest valt te betwijfelen want

het Franse ‘se jouer’ betekent ‘voor jezelf spelen’. Samen met de 839 herhalingen en de voorzorgsmaatregelen lijkt het meer een absurde en grappige suggestie dan een verplichte aanwijzing.

In 1952 componeerde John Cage het beroemde *4'33"*. In de partituur staat een stilte van 4 minuten en 33 seconden met als gevolg dat bij een uitvoering alleen de omgevingsgeluiden te horen zijn. Het werk heeft drie delen: *I Tacet* (33''), *II Tacet* (2'40'') and *III Tacet* (1'20''). Het is geschreven voor elk instrument of combinatie van instrumenten en is veelvuldig opgenomen door onder andere Frank Zappa en het BBC Symphony Orchestra. Op deze CD is nu ook een versie voor solo gitaar te horen.

Een zeer kort stuk en de laatste track van deze CD, is Satie's eerste compositie (1884) die hij componeerde tijdens een familiebezoek in zijn geboorteplaats Honfleur in Normandië. Hij gebruikte hiervoor het begin van *Ma Normadie* dat wordt gezien als het onofficiële Normandisch volkslied.

De *Gymnopédie nr. 1* (1888), *Petit Ouverture à Danser* (1897), *Pièces Froides*, *Dances de Travers nr. 1* (1897) zijn gecomponeerd in de stijl waar Satie het meest bekend om is.

In 1897 woonde hij in Montmartre, Rue Cortot nr.6 waar hij door geldgebrek noodgedwongen zijn intrek had genomen. De ruimte was onverwarmd, op de begane grond en hij noemde het zelf een kast. Het was zo klein dat zijn veldbed de deur blokkeerde en gedurende koude nachten hield hij zichzelf warm door volledig aangekleed te slapen met de rest van z'n kleren bovenop hem. ‘Pièce Froide’ kan ook vertaald worden met ‘koude kamer’.

Tijdens zijn leven was Satie een avant-garde componist met gedurfde vernieuwingen. Vandaag de dag wordt hij vooral gezien als een componist die een groot klassiek publiek aanspreekt maar ook verwantschap heeft met de popmuziek. In 1969 verkocht de rockgroep Blood Sweat & Tears 3 miljoen exemplaren van de LP welke album van het jaar werd en waarvan *Variations on a theme by Erik Satie* een Grammy Award kreeg.

In de muziek van Joni Mitchell, Kate Bush of Jacques Brel is ook duidelijk de invloed van Satie te horen wat aangeeft dat zijn stijl volledig geïntegreerd is in de popmuziek. In de klassieke muziek behoren de *Gymnopédies* en *Gnossiennes* tot de Muziek voor Miljoenen.

Er zijn componisten die zelf de gitaar bespelen en componisten die dat niet doen. Deze tweede groep schrijft meestal maar weinig voor het instrument terwijl gitarist-componisten het leeuwendeel voor hun rekening nemen. Gerard Drozd uit Polen schreef bijvoorbeeld 250 stukken voor gitaar, de Franse gitarist Francis Kleynjans maar liefst 600 composities, terwijl Poulenc alleen de *Sarabande à Ida Presti* schreef.

De openingstrack van deze CD, *Improvisation XII* is origineel een pianowerk van Poulenc. Poulenc behoorde tot de *Groupe des Six*, zes Parijse componisten die de muziek van Satie omarmden. Net als Debussy heeft ook Poulenc pianostukken van Satie voor orkest bewerkt en maakte hij als eerste ook opnames van de muziek van Satie. Jean Françaix was een duo partner van Poulenc en net als hij een voortreffelijk pianist. Hoewel Françaix geen gitaar speelde heeft hij er wel een aantal stukken voor geschreven waaronder zelfs een gitaarconcert. De *preludio* uit zijn *Serenade for solo guitar* neemt in zijn oeuvre een speciale plaats in door de geraffineerde polyfonie die hij in de gebroken akkoorden heeft verwerkt.

De laatste niet-gitarist in de lijst, is de onlangs overleden Nederlandse componist Louis Andriessen. Zijn *Un beau Baiser* is origineel een koorwerk uit de theaterproductie George Sand die in 1980 in Amsterdam in première ging. Louis Andriessen bewonderde de muziek van Stravinsky en die van de Franse componisten zoals Poulenc.

Een tweede Nederlandse componist is gitarist Pieter van der Staak. De *Tombeau* componeerde hij ter nagedachtenis van Mathilde Cuervas, de vrouw van Emilio Pujol bij wie hij studeerde.

Het was 1959 en de gitaar stond aan de vooravond van een grote populariteit. Duo Ida Presti - Alexandre Lagoya veroverden op dat moment de wereld met hun

virtuoze en kleurrijke gitaarspel. *De Etude nr. 2* van Ida Presti op deze CD heeft Roland Dyens als quote gebruikt in zijn *Concerto Métis* for guitar and string orchestra als hommage aan deze legendarische gitariste (opgenomen door Enno Voorhorst en The String Soloists, Cobra 0066).

De gitaar wordt in bijna elk denkbare muziekstijl gebruikt. Klassieke gitaristen zijn daarom vaak bedreven op meer dan één stijl. De cross-over met popmuziek is duidelijk te horen in de muziek van de volgende componisten:

Mark Orton uit Amerika componeerde veel filmmuziek. *Herbert's Story* is afkomstig uit de film Nebraska (2013).

De Italiaanse componist Vito Nicola Paradiso schreef *Notte a Venezia* in twee versies, één voor hobo met gitaar en een solo gitaar versie. De uitvoering op deze CD is een mix van beiden. De delen zijn: *Zonondergang in Venetië*, *Slaaplied*, *Zonopkomst in Venetië*.

Camilo Giraldo Angel uit Bogota in Colombia, schreef drie stukken op deze CD. *Acuarela nr. 3* is een hommage aan Erik Satie. *Acuarela nr. 7* heeft de ondertitel *Memories of a Navigator*, wat refereert aan de Nederlanders die over de zeven zeeën zeilden en *Iguaque* is geïnspireerd op het hoge natuurpark met deze naam in het Andes gebergte van Colombia. Hier laat Giraldo het contrast horen tussen de delicate natuur van bloemen en beekjes tegenover de grootsheid van de bergen en onvoorspelbare luchten.

Enno Voorhorst

Enno Voorhorst

Enno Voorhorst studeerde bij Hein Sanderink, Hubert Käppel (Musikhochschule Köln) en David Russell. In 1987 won hij in Duitsland de eerste prijs op het 7e gitaarconcours te Hof, waarna nog een aantal prijzen volgde waaronder in 1992 de Nederlandse gitaarprijs in het concertgebouw van Amsterdam en in datzelfde jaar de eerste prijs op het Seto-Ohashi concours in Japan. Hij speelde in de grote zalen van Nederland en geeft concerten en masterclasses van Europa tot Azië en Amerika.

Zijn eerste CD met werken van Agustín Barrios Mangoré (Sony 1994) werd zeer lovend ontvangen en was de start voor een internationale carrière. Rico Stover, Barrios kenner bij uitstek, schreef: "The CD Agustín Barrios Mangoré played by Enno Voorhorst is the best that I have heard thus far." (heruitgegeven bij Brilliant Classics) In 2012 droeg Jorge Morel 'Recuerdos del Camino' op aan Enno Voorhorst met een soortgelijk commentaar: 'en tus manos, Dios pone el espíritu de Mangoré' (God gaf je handen de geest van Mangoré).

In 2018 verscheen de CD 'Concerto Métis' samen met The String Soloists bij Cobra Records. Deze CD bevatte uitsluitend werken van Roland Dyens (1955-2016). Classical Guitar schreef over deze opname: 'This is a superb recording featuring playing of the highest order. Definitely in my Top Five for 2018'.

Enno Voorhorst is verbonden aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en geeft naast soloconcerten ook concerten met hoboïste Pauline Oostenrijk of met altviolist Mikhail Zemtsov in duo Macondo.

Enno Voorhorst **Guitar** (Ramirez 1963)

Recording: **Mediatrack**

Producer/recording engineer: **Tom Peeters**

Recording location: **Emmaüsklooster Velp**, The Netherlands

Recording dates: **26, 27, 28 April, 2021**

Microphones: **Brüel & Kjaer 4003**, Neumann modified by **Rens Heijnis**

Microphone cables, interlinks: **Acoustic Revive**

Portraits: **Louise Fijnje** (cover), **Nico de Beer**

Artwork: **Egbert Luijs** (studioEGT)

The guitar sheetmusic of Erik Satie on this CD is available at:
www.carlo-marchione.com/ennovoorhorst

www.ennovoorhorst.com
www.cobrarecords.com

Albums by Enno Voorhorst available on Cobra Records

Concerto Métis Cobra 0066
With The String Soloists

Modinha Cobra 0060
With Pauline Oostenrijk oboe

